

Bij de wisseling des jaars staan we stil en letten op.
God doet wat.

Hij slaat een bladzijde om in het boek van de geschiedenis der volkeren.
Deze bladzijde is geschreven, vol geschreven, met letters en
cijfers. Velen van ons volk, velen van onze familie, vielen.
Wij willen hen herdenken.

Naast en achter hen die vielen, zien wij wij degenen, die
hen liefhebben; ook deze sluiten we in ons gedenken.
God doet meer.

Hij slaat niet slechts een beschreven bladzijde om. Hij slaat
ook een onbeschreven bladzijde om.

Dat is de bladzijde voor 1962.

Hoe gaarne zouden wij willen weten wat God er op zal schrij-
ven.

Doch dat weten wij niet.

Het geloof weet echter één ding.

Waar de weg mij brengen moge
aan des Vaders trouwe hand
loop ik met gesloten ogen
naar het onbekende land.

Dit is een ietwat somber antwoord, maar het behelst ook een
aansporing tot het houden van goede moed.

De nieuwe dag is er.

De kalender wijst 1 januari 1962.

Ik ga dan maar!

Ik wens u allen een gelukkig 1962 toe.

De Voorzitter.

BESTUUR NIJDAMSTRA - STICHTING:

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden,
Tel.05100-22167
Secretaresse: M.H. Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21,
Leeuwarden, Tel.05100-21232
Peningmeester: C. v.d. Schoot Azn., Leeuwarderweg 63, Sneek,
Tel.05150- 3028

LEDEN:

P. Agema Wynia, Hantumerweg A 59, Dokkum.
H. Nijdam Smit, Boerhaavelaan 113, Groningen.
M.P. Wienia, Nieuwedijk 75, Lemmer.
A. Vleer, H. Sytstrastraat 18, Sneek.

=====
POSTREKENING: 82.67.24 t.n.v. penningmeester NIJDAMSTRA-
STICHTING, Sneek.

FAMILIEBLAD: "De Nijdamstra-Tyngje". Lid/abonnees betalen:
f 4,25 per half jaar. Donateurs (leden)
f 1,-- per half jaar.

REDAKTEUR: T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden.

ADMINISTRATIE: A. Vleer, H. Sytstrastraat 18, Sneek.
Tel.05150-4339.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR
aan: Harmen Sytstrastraat 18, Sneek
zo mogelijk met opgave van nieuw adres.

veertiende jaargang

februari 1962

I

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN
NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

TEGENWIND OF DE WIND MEE?

U hebt gelijk. Er trekken geen tientallen mannen aan de riemen. En behalve het gemotoriseerd en gemechaniseerd verkeer, valt het simpel scheepje van de Nijdamstra in het geheel niet op. En juist voor het familie-scheepje is het zo van belang of er tegenwind is of niet.

We blijven zó afhankelijk.

Ook al is u geen zeeman, dan kan een oversteekje van de Hoek naar Harwich u wel leren, wat tegenwind is. We zijn wel erg afhankelijk!

Waren we gemotoriseerd, dan gaf ik het commando: Volle kracht vooruit.

Maar ach, het is een nietig scheepje, roeien mannen, roeien. Aan de riemen!

Laat ik u iets van onze reis in 1961 vertellen. Dan weet u uit welke hoek de wind waait.

Gelukkig, ook in 1961 kregen we, na een volbrachte reis, van de havenautoriteiten ligplaats ter beschikking.

Sneek ruimde plaats in voor onze penningmeester en administrateur. Laat mij u eerst iets vertellen over onze penningmeester. Hij heeft geen zeemansbenen, maar als penningmeester is er geen beter.

Onze penningmeester lacht enwacht.

Na het zuchten in 1960, omdat de familiedag niet gehouden kon worden, kan ik u nu zeggen dat hij werkelijk lacht maar ook wacht.

Lachen is een uiting van verheugd zijn, van een zekere tevredenheid over de gang van zaken.

De donatiegelden over 1961 zijn binnen gekomen. We zijn in staat in eigen koers te varen, maar daar is dan ook alles mee gezegd. Hoewel de penningmeester een zekere tevredenheid aan de dag legt en hij dus kan lachen, geeft dit hem zeker niet het gevoel dat wij er nu al zijn. Integendeel.

Het valt ook niet mee, om elk jaar weer met hetzelfde bijltje te hakken.

Steeds maar weer de aandacht te moeten vestigen op de postrekening nr. 826724.

Toch is het noodzakelijk - immers door girering wordt zijn taak aanmerkelijk verlicht.

Och, die penningmeester ook!

Behalve dan dat hij lacht, moet ik u zeggen dat hij ook wacht.

Wacht op u! Hij wacht op uw briefje met een naam van een nieuw

lid/abonné.

Hij wacht op uw guldentje voor het genealogisch onderzoek.

In alle ernst, hij wacht op u!

Maar Sneek als centrum van de zeilsport, heeft ook plaats voor onze administrateur.

We kennen hem allen als medewerker van de "Tynge" en u ontvangt toch ook geregeld dit familieblad in een keurig geschreven bandje.

Leest u de "Tynge"?

Als u de "Tynge" leest, dan weet u ook of hij tegenwind heeft of de wind mee.

Nu heb ik een tweetal schepelingen geschetst, en laat het daar-
ij, hoewel wij niet mogen vergeten dat ook nog anderen duchtig aan de riemen trekken.

Van dezen, vindt u geregeld een artikeltje in de "Tynge".

Hun gage? Hun gage is nihil, daarom aan deze roeiers hulde!

O ja, daar is ook nog een kapitein aan boord.

Daar buldert hij zijn commando: Aan de riemen! roeien mannen, roeien, 1-2 1-2 1-2 ook in 1962.

De Voorzitter.

FAMILIEDAG NIJDAMSTRA-STICHTING
op Hemelvaartsdag 31 mei 1962,
te Arnhem.

PROGRAMMA.

10.00 uur: Aankomst te Arnhem in Hotel Carnegie nabij het station, waar koffie wordt aangeboden. Een kort openingswoord door de voorzitter.

Zingen: Nijdamstra-lied.

10.30 uur: Vertrek van het stationsplein naar de "Bedriegertjes" in Rozendaal.

Rondleiding door een gids aldaar.

11.00 uur: Vandaar naar de Posbank, waar de meegebrachte boterham genuttigd kan worden.

(Bij slecht weer in het "Verenigingsgebouw" te Velp).

1.30 uur: Tocht via Zijpenberg etc. Velp - Beekhuizerweg via Beneden dorpsweg naar de Westerbouwing (met allerlei attracties, kabelbaan etc. etc.)

Theedrinken.

4.00 uur: Met de boot op de Rijn naar Arnhem.

5.00 uur: Aankomst Arnhem.

10 minuten wandelen naar Restaurant "DE KROON" voor

het familie-diner.

Ziezo, dat is dan het programma.

Nu moeten we toch nog even praten over de kosten. Want dit uitstapje kost een lieve cent.

Laat me beginnen te zeggen, dat de helft van de kosten door de Stichting wordt gedragen.

En u?

Voor leden en huisgenoten f.10,-- per persoon: kinderen tot 14 jaar f.5,--.

Reiskosten, zo we geen gebruik kunnen maken van de touringcar uit het Noorden, worden volledig vergoed.

Nu is het woord aan U!!!

Kunt u ook? Juist dat zouden we graag willen weten en liefst zo spoedig mogelijk, want voor het huren van de touringcars (Groningen - Arnhem); het bespreken van de hotels, die wij hopen aan te doen en dan niet te vergeten het hotel waar wij gaan dineren, is spoed gewenst.

Zal ik u het dinér verklappen?

Keuze uit drie soorten soep.

Grote Carbonade (2 ons).

3 soorten groente, aardappelen, appelmoes.

dessert: IJs met slagroom.

En dat alles kost u slechts f.10,-- en verder alles vrij.

Koffie, thee.

Rijtour Rozendaal - Posbank - Westerbouwing - boottocht op de Rijn. Diner, plus reiskostenvergoeding.

Mijn neef en nicht: U komt!!

Schrijf me dat per ommegeande even.

Vul de, in deze Tyngge, voorkomende "aanmelding" in. Ik reken erop, dat ook uw aanmelding binnen 10 dagen in mijn bezit is.

En het geld? Och, stort u dat vóór 1 mei a.s. op de giro-rekening van onze penningmeester.

Afgesproken!!!

NOG EEN ATTRACTIE.

Deze familiedag wordt gefilmt en wel in kleuren. Wij beschikken over alle apparatuur hiervoor.

Dat is even mooi!

De Voorzitter.

FINANCIEEL JAAROVERZICHT 1961

Boeksaldo 1960	f.142,95		Uitgave "Nijdamstra	
Nagekomen betaling over 1960	" 8,50	f. 151,45	Tynge"	f. 425,30
Saldo:			Reservefonds	" 1012,86
Reservefonds		" 483,65	Aanschaffingsfonds	" 572,05
Aanschaffingsfonds	f.390,55		Drukwerken	" 9,50
Gekweekte rente	" 138,66		Porti en telefoonkosten	" 23,01
Vrijw. bijdragen 8/1961	" 29,50	" 558,71	Reis en verblijfkosten	" 20,98
van Donaties (contributies)	f.273,--		Vergaderkosten	" --,--
nog te vorderen	" 0,50	" 273,50	Donatie "Fryske Akademy"	" 10,--
Abonnementsgeld N.T. etc.	f.967,50		Contr. "Ned. Genealogische Vereniging"	" 12,50
nog te vorderen	" 3,75	" 971,25	Saldo per 1 januari 1962	" 419,86
Losse verkoop delen "Nijdamstra-Boek		" 67,50		
TOTAAL	f.2506,06		TOTAAL	f.2506,06

ONTVANGEN.

Vrijwillige bijdragen in 1961 van het Aanschaffingsfonds.

C.N.	te A.	f.1,--	G.H.N.	te O.	f.1,50
A.J.	te A.	" 1,50	J.F.N.	te S.	" 1,50
E.P.-J.	te B.	" 1,50	A.V.	te S.	" 1,50
R.D.G.-N.	te C.	" 1,50	Y.B.	te T.	" 0,25
P.A.-W.	te D.	" 0,50	F.E.N.	te W.	" 1,50
A.J.V.	te E.	" 1,50	T.V.-N.	te W.	" 1,--
G.A.N.	te E.	" 1,50	G.V.	te T.	" 3,--
P.H.N.	te G.	" 1,50	K.H.-J.	te O.	" 0,50
A.D.-N.	te H.	" 1,50	H.W.	te P.	" 1,50
O.W.	te H.	" 1,50	J.K.N.	te S.	" 1,50
H.T.N.	te M.	" 1,50	G.W.	te D.	" 0,75

TOTAAL f.29,50

N.B. Het verbindingsteken (-) inplaats van "punt" duidt erop, dat voor deze initialen de aanduiding: "Mevrouw" behoort te staan.

Verder werd de gekweekte rente (f.138,66) aan het Aanschaffingsfonds toegevoegd, zodat aan de lang gekoesterde wens: "Aanschaffing Smalfilm-uitrusting", kon worden voldaan, teneinde hiermede alle gebeurtenissen, de familie betreffend, voor het nageslacht te kunnen vereeuwigen, waarbij tevens van de gedachte werd uitgegaan de te maken filmpjes te gelegener tijd in de lande te vertonen.

=====

NIEUWE LEDEN:

Mej. T. Lutgendorff, Rusthuis: "Rêstige Rê", Gardenierslaan 3, Apeldoorn.

Mevrouw N.Brugsma-Griebing, van Jaeckstraat 57, DEN HAAG.

=====

Namens het Bestuur van harte welkom in ons midden en we hopen, dat U veel genoeg van Uw lidmaatschap zult hebben.

De Voorzitter.

=====

<p><u>GEBOREN:</u> Marianne Christina dochter van Frans Jorna en Ytje Nijdam. IJ1st, nov. 1961.</p>	<p><u>GEBOREN:</u> God hat ús bliid makke mei de berte fan in jonk- je, dat wy D U R K neame. I. WIJNIA J. WIJNIA-Damstra. Skearnegoutum, 7 jann.'62 Ivige Leane 189.</p>
<p>Henk Nijdam, wereldkampioens achtervolging amateurs, is donderdag in Hillegom in het huwelijk getreden met mej. L. Weijers. Door een erehaag van wielrenners van De Baataaf verliet het echtpaar het raadhuis.</p>	<p><u>GETROUWD:</u> LIEUWE MEINDERT WIJNIA en ANTJE PIETERSMA. SNEEK, dec. 1961.</p>

M.H. NIJDAM

en

J.H. TAKENS

geven, namens wederzijdse ouders, kennis van hun voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking zal plaats vinden donderdag 15 februari, des namiddag's 2 uur in het Gemeentehuis te Haren.

Haren, februari 1962.

Hoornsedijk 3.

Rijksstraatweg 9.

Receptie van 3.00 - 4.30 in café Venema te Onnen.

Toekomstig adres: Rijksstraatweg 9, Haren.

Op maandag 19 februari 1962 hopen

R. KUIPER

en

P. KUIPER-WIJNJA,

Groenedijk 1, Sneek, hun 25-jarige echtver. te herdenken.

De broers en zusters:

Oudehaske: Ids en Durkje.

Waddinxveen: Uilke en Trijntje.

Echtveld (Gld.): Wed. Florenstijn.

Rottum: Reinder en Goukje.

Oudehaske: Harm en Tiete.

Den Helder: Hendrik en Nel.

Naurik (Gld.) Aaldert en Anna.

Otterville Canada (Ont.): Sjoerd en Johanna.

Hjoedtomoadn is sêft en kalm hinnegien ús leave âld buorfrou

TAETSKE WIJNJA

yn de âldens fan 92 jier. Twellegea

18 november 1961.

G. WIJNJA

T. WIJNJA-Wijnstra

en bern.

Heden ging plotseling van ons heen, onze lieve man, vader, be-
huwd- en grootvader

JELMER NIJDAM

op de leeftijd van ruim 79 jaar.
Leeuwarden, 25 dec. '61, Tulpenburg 19.
D. Nijdam-van Loon, Florida U.S.A.:
W. Nijdam
M. Nijdam-Coks, Ludington U.S.A.:
E. Correll-Nijdam
D. Correll

Leeuwarden:

T. Veldman-Nijdam
G.B. Veldman en kleinkinderen.

De begrafenis zal plaatshebben op vrijdag 29 dec. a.s. op de
Noorderbegraafplaats, vertrek 2 uur 's n.m.

FAMILIE-NIEUWS.

De vorstperiode van de laatste dagen in 1961 kwam voor velen
niet ongelegen, tenminste de schaatsenrijders konden hun hart
ophalen. Jammer viel na enige dagen de dooi in, zodat de reeds
ingeschreven Elfstedentocht niet kon doorgaan.

Wel zijn er vele wedstrijden gehouden.

De Wijnja's en Wijnia's waren meesters op de schaats.

In Spannenburg werd een 1e prijs toegekend aan Wiebe Wijnja van
Uitwellingerga; tevens een 2e prijs in Woltersum (Gr.)

Te oppenhuizen een 2e prijs voor G.J. Wijnja te Oppenhuizen.

Te Spannenburg een 4e prijs voor J. Wijnia te Harich; tevens een
3e prijs te Bakhuizen.

Te Bakhuizen (drie aan de stok) 1e prijs M. de Vreeze, Mej. M.
de Vreeze, D. Wijnia.

KWAK OF NACHTREIGER 20-10 GEVONDEN 1961

LEEWARDEN -- Onder Wommels is dezer dagen een kwak bij het hek-
kelen in een sloot gevonden. Zoals de naam reeds zegt is het een
soort die aan de reiger verwant is, de naam kwak is een naboot-
sing van de roep. Evenals de blauwe reiger broedt hij in bomen
of struiken, maar speciaal in moerassige terreinen. Een eeuw
geleden broedden ze op het toenmalige Schollevaarseiland in
Zuid-Holland en de laatste jaren nu en dan in de Biesbos.

Maar hier in 't noorden is hij als dwaalgast bepaald zeldzaam. Een oude kwak is een fraaie vogel, half zo groot als een reiger, maar wat plomper van bouw. De rug is zwartgroen, vleugels blauwgrijs, onderdelen wit, terwijl een lange smalle kuif in de nek neerhangt.

De kwak is een nachtvoegel die leeft van kleine vis, kikkers, insecten, wormen enz. Overdag kan hij uren lang ineengedoken op een poot in een boom of struik zitten.

Het dood gevonden dier in jeugdkleed, meer bruin met witte vlekken, was helaas al iets vergankelijk, toen de heer Tj. C. Nijdam het aan ons toezond, maar wellicht is er nog iets dragelijks van te maken voor het Fries Natuurhistorisch Museum te Leeuwarden.

ERNSTIG ONGEVAL TE OOSTHEM

Donderdag had te Oosthem een ernstige aanrijding plaats. Twee jongemannen uit IJlst, nl. K. Nijdam en R. Muizelaar, die samen op een bromfiets reden, slipten en kwamen in botsing met een uit tegenovergestelde richting komende personenauto, bestuurd door de heer E.J. Buma van Nijezijsl.

De heer Muizelaar werd in zorgwekkende toestand naar het ziekenhuis te Sneek overgebracht. De bestuurder Nijdam liep lichte verwondingen op.

De personenwagen en de bromfiets werden ernstig beschadigd.

VEEBEOORDELINGSWEDSTRIJD

HEMELUM - Op het bedrijf van Gebr. Damstra te Hemelum werd een veebeoordelingswedstrijd gehouden voor de leden van de drie landbouwjongerenorganisaties. De uitslag was: P. Winia (Nijega HO) 35 pnt., J.J. Visser (Sloten) 33½ pnt. en B. Lanting (Molkwerum) 32½ pnt. 27 dec. 1961.

Het Wolvega's Mannenkoor stond in de Bolswardse Martinikerk tot tussen de banken opgesteld voor het maken van een grammofoonopname. Er werd gezongen onder leiding van Cor Nijdam, uit Heerenveen, de organist Gezienus Schrik uit Sneek en de sopraan Akke Zwart uit Leeuwarden.

Burgemeester H. Huisman,
dirigent Cor Nijdam en voorzitter C. van der Ploeg luisterden naar de eerste plaat, die Wolvega's Mannenkoor heeft

gemaakt en die gisteravond
aan burgemeester Huisman
werd aangeboden.

TOTO: NU VEERTIEN MET ALLES GOED

Gistermorgen hadden zich reeds veertien deelnemers gemeld met dertien goede voorspellingen, ruim honderd toto-isten hadden een rijtje ingevuld met één fout. Voor de extra-prijs was er nog pas één gegadigde. Bij de inzenders met dertien punten is de heer S.Nijdam te Balk, die bovendien nog een kolom met twaalf goede uitslagen had.

FAMILIEWAPEN

Onze kunstschilder deelde mij mede dat hij al enige opdrachten voor het schilderen van het familiewapen had uitgevoerd en voegde hij er aan toe; tot tevredenheid! Hij gaf mij een brief, een dankbetuiging.

Deze schreef:

"Het wapen komt hierop prachtig uit en de kleuren zijn daarin zeer mooi verwerkt. Ik ben erg blij met dit stukje."

Ik laat nog even het adres volgen: A. Nijdam,
Koekoekstraat 12,
Leeuwarden.

TEGENSTELLINGEN.

Het is wel een tijd van tegenstellingen.

De ene dag lees ik in de krant over allerlei samenwerking. Er is een volkerenorganisatie, er is een Benelux, er is een Europees parlement, enz. enz.. Alles wijst er op, dat de tijd van het vreedzaam isolement voorbij is. Zelfs Engeland beseft, dat de leuze van het "slendid is olation" haar bracht verloren heeft landen en volkeren zijn meer en meer op elkaar aangewezen.

Maar diezelfde dag hoor ik de klacht van een jonge man. Hij wil graag trouwen. Hij heeft er de leeftijd en het geld voor. Maar waar vindt hij een woning? Hij is verbonden aan een firma in Ruimstad. Zijn werk brengt evenwel met zich, dat hij weinig in Ruimstad is. Dan heeft hij hier, dan daar een opdracht te vervullen. Daarom kan zijn werkgever niet naar waarheid verklaren, dat het voor het bedrijf noodzakelijk is, dat hij in Ruimstad woont. En dus krijgt hij geen woning-toewijzing in Ruimstad. Dat

is niet zo erg. Zijn verloofde en hij willen graag ergens buiten wonan. Dus meldt hij zich in Streekdorp en Lutjedijk. Maar tevergeefs. Want de firma, waar hij voor werkt, is in Ruimstad gevestigd en dus heeft hij volgens onze dorps-potentaten geen economische binding aan hun vreedzaam gebied.

Voelt U de vreemde tegenstelling? Terwijl over de gehele wereld en vooral in Europa de economische éénwording wordt gevoeld als levens-noodzakelijk, doen wij alsof ons land nog in middeleeuwse toestand verkeerd en ons eigen dorpje het een en het al is. De Belgische Kamer heeft het taal-probleem behandeld. In Vlaanderen zal het Vlaams voertaal zijn, in Wallonië het Frans. Maar nu zit men nog met de grensgebieden, waaronder het zeer belangrijke conglomeraat van Brussel. Dat wordt nog een zware strijd. Reeds zijn er rumoerige betogingen geweest. Als je het leest of er iets van meegemaakt hebt prijs je Nederland gelukkig, dat het taal-eenheid heeft.

Maar hebt U het ook gelezen, dat er in Friesland een jonge man is opgestaan, die met een enthousiasme een betere zaak waardig een Fries Nationale Partij wilde starten. Het beste doe je natuurlijk om daar geen ernstige aandacht aan te geven. Vermoedelijk een geval van verlate puberteit. Of zoals een ras-echte Amsterdammer het omschreef "wat een geinponum". De pers, zelfs de zeer grote pers, scheen er anders over te denken. Brede beschouwingen en hoofdartikelen, mijnheer!

Wat een tegenstelling. België ernstig pogend die moeilijke tweetaligheid te regelen, Nederland discussierend over onderbreking der ééntaligheid.

Daarbij alles even ernstig. Een Friese dame, die er zich bezorgd over maakt, dat er nu in Holland weer zo gespot zal worden met de Friese beweging. Alsof dat zo erg is. Er is mij ook al eens gevraagd of ik elke dag diep-vries aten dat ik ook bij de strengste koude beslist geen anti-vries gebruikte.

Het is alles zo klein en zo dom.

Als ik lid ben van Nijdamstra, dan wil dat toch niet zeggen, dat ik eerst Nijdam en daarna Fries ben.

En als ik van afkomst Fries ben, dan wil dat toch niet zeggen, dat ik eerst Fries en daarna Nederlander ben.

En als ik Nederlander ben, dan wil dat toch niet zeggen, dat ik niet volledig Europeaan ben.

Waar het op aan komt, is dat ik allereerst mens ben. En dat ik mijn menselijke verantwoordelijkheid bewust ben.

En die menselijke verantwoordelijkheid is God liefhebben bovenal en de medemens als mijzelf.

Op deze wijze vallen alle tegenstellingen weg.

Alkmaar.

H. Nijdam. Lzn.

GODS VERGEVING

De morgen grauwet en ginder gromt de zee,
Haar meeuwen zeilen 't polderlandschap binnen
Bij 't stralenloze trieste dag-beginnen: -
De ruggen kròm, zo staat het jonge vee.

De middag brengt weër kille koelten mee
Met fijne regen; zij die warmte minnen
Zien naar de lucht of naar de torentinnen:
krimpt nog de wind? of wijkt 't wolkenwee?

De avond valt! en Zefirs zoet gefluister
O heerlijk suist door zacht aanzwevend duister -
De Nacht wordt licht en zilverig straalt de Maan.

Is zó niet vaak gebroken weedom's kluister
De zòrg der ziel? In stee van droefheid ruist er
Vrede en Licht - uit Gods vergeving aan...

Valthe.

W. Wynia.

ONTMOETINGEN II.

Johanna Frederika, een domineesdochter.

I. Inleiding.

Dr. Sebald Justinus Rutgers werd in 1838 predikant van de Ned. Herv. gemeente te Kolham, een dorp ten Noorden van Hoogezand in Groningen. Twee jaar later trouwde hij met Anna, Maria Wolters. Het werden voor het jonge domineesgezin negen gelukkige jaren. In Kolham werden hun vijf kinderen geboren, waarvan helaas het jongste, nauwelijks geboren, stierf. Dominee en mevrouw vervulden met toewijding het werk voor de gemeente en het dorp. Zo werd er een diakonie-werkhuis opgericht. Ook maakte dominee een diepgaande studie van de geschiedenis van dorp en kerk en had de flora en fauna van de omgeving zijn grote belangstelling. Ook het bestaan, de levenswijze en de aard

van de bevolking hadden zijn interesse. Het resultaat van dit alles heeft hij samengevat in zijn: "Beschrijving van Kolham", welk geschrift hij zijn gemeenteleden aanbood bij zijn afscheid in 1849.

Na deze gelukkige jaren in "Het Paradijs van 't Wold", verhuisde de dominees-familie naar Hallum, betrok daar de pastorie en diende meer dan 40 jaren de Ned. Herv. gemeente op een buitengewone wijze. In Hallum werden nog twee kinderen geboren, zodat het gezin toen zes kinderen telde. Het moet een zeer gelukkig gezin geweest zijn: rijk aan geest en geloof, één in het werken voor en meelevende met de naaste. Dominee Rutgers was echt een 10de eeuwse figuur: een groot geleerde met een ijzeren wil en onverzettelijk.

In een artikel van de hand van Ds. Wanting werd in de N.R.C. van 12-4-'39 het predikantsgezin als volgt geschetst:

"De predikant en zijn vrouw waren Tolstoiaanse figuren, die in menig opzicht hun tijd vooruit waren. Domineeske, dochter van een bekend medicus uit Groningen, was een intellectuele vrouw, die bij de toenmaals zo zware lasten van een primitieve huishouding lust en kracht overhield om zich aan studie en aan belangstelling voor bovenpersoonlijke doeleinden te wijden. Dominee zelf deelde met haar zijn onverwoestbaar geloof in de mens. Goedgeefs en goed van vertrouwen jegens elkeen, liet hij zich door teleurstelling noch bedrog ontgoochelen. Talrijk zijn de anecdoten, die zijn schijnbare wereldvreemdheid illustreren, maar hoe hoe licht men de brave man mocht beetnemen, tenslotte was hij het toch, die zijn kwelgeesten heeft beetgenomen, zij het in andere zin. Wij hebben een thans reeds lang overleden catechisant van hem gekend, die met uitgelaten plezier grappen kon vertellen, welke hij met zijn kornuiten ten koste van deze argeloze catecheet had uitgehaald, maar die daarna vaak, stil geworden met tranen in de ogen beleed, dat hij in zijn leven maar één ware Christen ontmoet had en dat was dominee Rutgers van Hallum.

Als voorbeeld van Ds. Rutgers' plichtsbefef placht deze oudleerling te herinneren aan een zekere zondag, waarop de oude predikant met een door kiespijn gezwollen gezicht en met een rode zakdoek om de wangen gebonden toch de kansel beklom want de preek door ziekte of andere bezwaren niet te laten doorgaan - dit lag buiten Ds. Rutgers' gedachtenleven.

De kinderen gingen niet naar school. Hun moeder was tevens hun onderwijzeres. Voor de oude talen Grieks en Latijn was vader hun leermeester.

Zo kwamen vooral de meisjes weinig buitenshuis en leidden een haast kloosterachtig leven.

Er is wel eens gezegd, dat Ds. Rutgers in Friesland één van de eerste predikanten was, die het Christendom sociaal in het dorpsleven trachtte te realiseren.

In 1849 reeds begon hij met een "Leesgezelschap" waar een 140 lezers aan deelnamen. In 1859 richtte hij een "Jongelingsvereeniging" op, gevolgd door een "Mannenvereeniging" in 1874.

Zijn vrouw en dochters hielpen hem voortreffelijk bij dit werk.

Zo stichtte Mevrouw een "Moeder Vereeniging" waarin de problemen van de opvoeding der kinderen werden besproken. De dochter

Agathe hield voorlezingen voor de "Jongedochters Vereeniging".

Deze voorlezingen met de presentie-lijsten zijn bewaard gebleven. Ze hadden bijv. betrekking op de bouw van het heelal: zon, maan, sterren en planeten!

Verder ijverde men voor het Ned. Zending-Genootschap, want de liefde voor de Zending was in het domineesgezin zeer groot.

Mevrouw Rutgers stierf in 1880, haar man nam in 1893 afscheid van zijn gemeente na het houden van zijn 4000ste preek. Tot zijn dood, in 1901, woonde hij na zijn emeritaat te Groningen.

Ds. Rutgers en zijn vrouw liggen beide op het kerkhof te Hallum begraven. Deze inleiding was nodig om de achtergrond in het milieu te leren kennen, waarin Johanna Frederika opgroeide.

De gegevens van dit artikel en de volgende heb ik ontleend aan het mooie boekje van Mevrouw A.I. Brouwer-Prakke: "Hja libbe foar de neiste" uitgegeven bij Van Gorcum, Assen.

A. Vlier.

HET MUNTWEZEN IN VROEGERE JAREN.

Het muntwezen was vroeger hier te lande, zelf nog tijdens de republiek, in een zeer verwarde toestand.

Elke provincie muntte haar eigen geld en dit onderscheidde zich niet altijd door standvastig gehalte en gewicht.

Het aantal geldsoorten was legio en er was een hele studie voor nodig, eer men zich van de verschillende waarden daarvan op de hoogte had gesteld. Het enige voordeel van de vele geldsoorten was misschien dat er geen sprake was van een niet sluitende begroting.

Eerst in 1816 werd het muntwezen door de wet geregeld en werden van Rijkswege goede munten van een vast gehalte en van een vast gewicht vervaardigd en in omloop gebracht.

Jammer echter bleven de oude munten ook in circulatie en had de

genomen maatregel niet het gewenste gevolg. Erger nog, het gaf aanleiding tot grote knoeierijen. Vele lieden eisten betaling in nieuwe munt en betaalden zelf met de oude en behaalden daarvoor een aanmerkelijk voordeel. Eindelijk in 1845 werden alle oude muntstukken ingetrokken en bij de Wet van 26 nov. 1847 had er een gehele reorganisatie van het muntwezen plaats, waardoor de handel weer werd gebaat. Alle piëtjes, oortje, stoters en duiten hadden toen afgedaan. In het jaar 1850 werd de zilveren standaard ingevoerd doch bij de Wet van 6 juni 1875 kwam de dubbele standaard daarvoor in de plaats; toen kwamen de goudentien-guldenstukken als standpenning. In 1877 kwam er in ons muntstelsel nog een kleine verandering, door de koperen pasmunt door bronzen werd vervangen. In alle landen is het geld schijfvormig en is vervaardigd van edele metalen of van koper, brons en nikkel. Het kan misschien zijn nut hebben, dat ik hier een opgave laat volgen van het gewicht.

Het gewicht van het laatste gouden tientje was 6.729 gram

rijksdaalder	25.-	"
gulden	10.-	"
halve gulden	5.-	"
kwartje	3.575	"
dubbeltje	1.4	"
stuivertje	0.685	"
2½ centstuk	4.-	"
cent	2.5	"
halve cent	1.25	"

Negotiepenningen.

gouden dukaat	3.494	"
dubbele gouden dukaat	6.988	"

De negotiepenningen waren afhankelijk van de koers en men was niet verplicht deze in betaling aan te nemen.

.....

Aan de Voorzitter

NIJDAMSTRA-STICHTING,
Coornhertstraat 12,
LEEUWARDEN.

BESTUUR NIJDAMSTRA - STICHTING:

Voorzitter: T.Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden,
Tel.05100-22167
Secretaresse: M.H.Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21,
Leeuwarden, Tel.05100-21232
Penningmeester: C.v.d.Schoot Azn., Leeuwarderweg 63, Sneek,
Tel.05150-2028

LEDE N:

P. Agema - Wynia, Hantumerweg A 59, Dokkum.
H. Nijdam - Smit, Boerhaavelaan 113, Groningen... *Tel. 25.337-*
M.P. Wienia, Nieuwedijk 75, Lemmer.
A. Vleer, H.Sytstrastraat 18, Sneek.

=====

POSTREKENING: 82.67.24 t.n.v. penningmeester NIJDAMSTRA-
STICHTING, Sneek.

FAMILIEBLAD: "De Nijdamse ra-Tynge". Lid/abonnees betalen
f.4,25 per half jaar. Donateurs (leden)
f.1,-- per half jaar.

REDAKTEUR: T. Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden.

ADMINISTRATIE: A. Vleer, H.Sytstrastraat 18, Sneek.
Tel.05150-4339.

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR
aan: Harmen Sytstrastraat 18, Sneek
zo mogelijk met opgave van nieuw adres.

Ondergetekende

Wonende _____ straat

komt op Hemelvaartsdag 1962 te Arnhem met _____ personen de
grote familiebijeenkomst bezoeken en zal vóór 1 mei as. de hier-
aan verbonden kosten per giro overmaken aan de penningmeester.
(Handtekening)